



SDP:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi reservipoliisilaista (SM008:00/2016)

Pyydettyä lausuntonaan hallituksen esityksen luonnoksesta reservipoliisilaiksi (SM008:00/2016) Suomen Sosialidemokraattinen puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p. toteaa seuraavaa:

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on tehdä voimassaolevasta täydennyspoliisijärjestelmästä poliisitoimintaa tukeva järjestelmä säätämällä laki reservipoliisista ja kumoamalla nykyinen sääntely täydennyspoliisista. Reservipoliisihenkilöstö voitaisiin ottaa poikkeusolojen ja puolustustilan lisäksi käyttöön jo normaaliolojen häiriötilanteissa, jolla mahdollistettaisiin myös tehokkaampi varautuminen mahdollisiin poikkeusoloihin.

Normaaliolojen häiriötilanteilla tarkoitetaan tilanteita, joissa on kyse senlaatuudesta taikka laajuisesta tapahtumasta, että poliisihallinnon virkamiehet eivät riitä tilanteen hoitamiseksi. Normaaliolojen häiriötilanteessa reservipoliisit toimisivat ensisijaisesti siinä tarkoituksessa ja sellaisissa tehtävissä, että he voisivat vapauttaa poliisimiehiä poliisin ydintehtäviin. Reservipoliisille sopivia tehtäviä olisivat vaara- ja onnettomuusalueiden eristäminen, muu vartiointi, laajoilla alueilla tapahtuva järjestyksenpito, evakuointiin liittyvä liikenteen ohjaus sekä muut tukitehtävät. Reservipoliisihenkilöstön käyttöönotosta päättäisi aina valtioneuvosto.

Koko sisäisen turvallisuuden ydinkysymys on poliisin riittävien resurssien turvaaminen. Sipilän hallitus on vaikiinnuttamassa poliisien määrää 7200 poliisin tasolle. Vaikka on positiivista, että poliisien määrän väheneminen on saatu taittumaan, on nykytasoa pidettävä ehdottomana minimitasona poliisin tehtävien lisääntyessä ja kehittyessä yhä monimutkaisemmiksi. Poliisien määrää on nostettava 7850 poliisin tasolle, kuten eduskunnan hallintovaliokunta on sisäisen turvallisuuden selonteosta antamassa mietinnössään todennut. Tämä edellyttää paitsi pitkäjänteistä poliittista sitoutumista poliisien riittävän määrän turvaamiseen myös mm. poliisinkoulutuksen pullonkaulojen ratkaisemista.

Suomessa on 1,3 poliisia tuhatta asukasta kohden, Ruotsissa vastaava määrä on noin kaksi. Osaltaan Suomen kansainvälisesti vertaillen alhainen poliisien määrä mahdollistuu sillä, että suomalaiset luottavat poikkeuksellisen vahvasti poliisiin. Tätä luottamusta ei ole varaa menettää esimerkiksi poliisin roolia hämärtämällä. Poliisipartioiden vähenevä määrä johtaa siihen, että yhä vakavampia ja kiireellisempiä hälytystehtäviä joudutaan siirtämään tai jättämään tekemättä. Myös tämä heikentää luottamusta poliisiin.

SDP korostaa, että poliisin tehtävät kuuluvat asianmukaisesti koulutetulle ja virkavastuulla toimivalle poliisiviranomaiselle. Tämän on oltava selkeää kaikissa oloissa. Suomessa poliisit ovat erittäin korkeasti koulutettuja ja ammattitaitoisia. Viranomaistehtäviä ei voi ulkoistaa. Perustuslain 124. pykälän mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle. Siksi poliisien riittävä määrä kenttätöiden eri viranomaistehtävien hoitamisessa pitää turvata kaikissa oloissa. Kansalaiselle pitää olla aina selvää kenellä on oikeus käyttää viranomaisen toimivaltuuksia.

Täydennyspoliisijärjestelmä on toiminut vuodesta 1995. Toistaiseksi sellaista poikkeustilannetta ei ole ilmennyt, jossa täydennyspoliiseja olisi tarvittu. Samalla järjestelmän toimintakyky on käytännössä hävinnyt. On selvää, että täydennyspoliisijärjestelmä ei nykytuotoisena toimi.

Esitetty reservipoliisijärjestelmä ei tuo helpotusta poliisin resurssipaineisiin. Toisaalta reservipoliisien kouluttaminen ja varustaminen tuovat kustannuksia. Järjestelmän kertaluonteisiksi aloituskustannuksiksi on arvioitu 5,2 miljoonaa euroa ja sen jälkeen vuosittaisiksi ylläpitokustannuksiksi 0,5 miljoonaa euroa. Reservipoliisille esitetty 16 päivän koulutus ei voi sellaisenaan tuoda valtuutusta esimerkiksi aseiden kantamiseen tai pakkokeinojen käyttöön. Reservipoliisien tehtävät ja valtuudet tulee suhteuttaa heidän valmiuksiinsa ja koulutukseensa.

Edellä kuvatun perusteella Suomen Sosialidemokraattinen puolue toteaa, että ennen reservipoliisijärjestelmän luomista järjestelmän tarve ja tehtävien rajaus tulee määritellä tarkasti. Reservipoliisien toimivaltuudet tulee määritellä heidän valmiuksiensa ja koulutuksensa mukaan.

Myös järjestelmän resurssit tulee määritellä realistisesti niin, että reservipoliisit kykenevät suoriutumaan niille määritetyistä tehtävistä. Mikäli tätä yhtälöä ei kyetä saamaan tasapainoon, järjestelmää ei tule perustaa.

SDP painottaa, että kaikissa oloissa tärkeintä on varmistaa poliisien riittävä määrä ja poliisiviranomaisen toimintakyky. Tähän tulee osoittaa asianmukainen rahoitus.

Helsingissä, 26.4.2018

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.